

Plocama calabrica

Nomenclatuur/etymologie

De wetenschappelijke naam *Plocama calabrica* is de actuele botanische naam van een soort die historisch in een ander geslacht werd geplaatst. De geslachtsnaam *Plocama* is van onbekende Griekse of Arabische oorsprong en werd in 1789 beschreven door William Aiton. De soortaanduiding *calabrica* is Latijn en betekent 'van Calabrië', verwijzend naar Calabrië, een regio in Zuid-Italië waar de plant voorkomt. De soort werd oorspronkelijk beschreven als *Asperula calabrica* door Carl Linnaeus de Jongere (*L.f.*) en is later, in 2007, door M. Backlund en M. Thulin verplaatst naar het geslacht *Plocama* op basis van moleculaire studies, waarbij ook het geslacht *Putoria* in *Plocama* werd opgenomen. De Nederlandse volksnaam is niet algemeen bekend, maar de plant wordt in het Engels 'Stinking Madder' (Stinkende Meekrap) genoemd vanwege een onaangename geur bij kneuzing.

Foto: Harrie de Vries

Taxonomie

Plocama calabrica is een dwergstruik of halfheester die tot de sterbladigenfamilie behoort. De soort werd tot 2007 gerekend tot het monotypische geslacht *Putoria* (*Putoria calabrica*), maar is door recente fylogenetische studies geherclassificeerd.

- Rijk: Plantae
- Orde: Gentianales
- Familie: Rubiaceae (Sterbladigenfamilie)
- Onderfamilie: Rubioideae
- Geslachtengroep: Putorieae
- Geslacht: *Plocama*
- Soort: *P. calabrica*

Synoniemen

De plant is door de geschiedenis heen onder verschillende namen bekend geweest, wat te wijten is aan herzieningen van de classificatie binnen de familie Rubiaceae. Het meest bekende en veelgebruikte synoniem, dat vaak nog in oudere literatuur wordt aangetroffen, is *Putoria calabrica* (L.f.) M.Backlund & Thulin. Andere heterotypische synoniemen zijn: *Asperula calabrica* L.f., *Pavetta foetidissima* (Cirillo) Cirillo en *Sherardia foetidissima* Cirillo.

Variëteiten en cultivars

Plocama calabrica is een wilde soort met een groot verspreidingsgebied in het Middellandse Zeegebied, wat resulteert in natuurlijke variatie. Er zijn geen breed verhandelde cultivars bekend in de tuinbouw. Wel is er een variëteit beschreven, met name in Turkije: *Plocama calabrica* var. *alba*, die zich onderscheidt door morfologische kenmerken en de witte bloemkleur (in tegenstelling tot de typisch roze bloemen van de nominale variëteit *P. calabrica* var. *calabrica*).

Familie

De soort behoort tot de familie Rubiaceae, in het Nederlands de Sterbladigenfamilie. Kenmerkend voor deze familie zijn de kransen van bladeren of schijnkransen van bladeren en steunblaadjes (stipulae) aan de stengelknopen.

Hoogte

Plocama calabrica is een laagblijvende, spreidende dwergstruik of halfheester (*chamaephyt*). De plant vormt dichte matten die tot ongeveer 1 meter in diameter kunnen worden. De hoogte van de plant zelf is bescheiden en varieert doorgaans tussen de 20 en 40 centimeter.

Bloemkleur

De bloemen zijn klein, buisvormig en groeien in clusters. De meest voorkomende bloemkleur van de nominale variëteit (*P. calabrica* var. *calabrica*) is lichtroze tot roze-paars. Zoals vermeld onder Variëteiten en cultivars, bestaat er ook een witte variëteit (*P. calabrica* var. *alba*).

Bladkleur

De bladeren zijn donkergroen. Ze zijn klein, ovaal tot elliptisch-lancetvormig, met een leerachtige textuur en vaak teruggesloegde randen. De plant is groenblijvend of semi-groenblijvend, afhankelijk van de winterhardheid in een bepaalde regio.

Bloeiperiode

De bloeiperiode van *Plocama calabrica* is lang en valt in de warmere maanden. De bloemen verschijnen doorgaans van mei tot november.

Standplaats

Deze plant is typisch voor mediterrane, rotsachtige habitats en is zeer droogtetolerant. De ideale standplaats is in de volle zon, op een zeer goed gedraineerde, rotsachtige of grindhoudende bodem, vaak op kalksteenhellingen. Hij verdraagt matige schaduw, maar bloeit het beste in de zon.

Herkomst

Plocama calabrica is inheems in het Middellandse Zeegebied. Het verspreidingsgebied is breed en omvat landen rond de Middellandse Zee tot in Irak, waaronder Spanje, Italië (met Sicilië), Malta, Griekenland, Turkije, Cyprus, Syrië, Libanon, Israël, Noord-Afrika (Marokko, Algerije, Tunesië, Libië) en delen van de Balkan.

Soort gewas

Het is een overblijvende plant (*perennial*) en wordt specifiek geclassificeerd als een halfheester of dwergstruik (*chamaephyt*). De basis van de plant verhout, terwijl de toppen kruidachtig kunnen zijn.

Vermeerderingswijze

De plant kan worden vermeerderd door zaad, maar in de tuinbouw wordt vaker gebruikgemaakt van vegetatieve vermeerdering. Dit gebeurt meestal door halfverhoude stekken van de scheuten te nemen, vooral in de zomer.

Klimaatzone

Plocama calabrica is een plant uit het Middellandse Zeegebied en is geschikt voor de warmere en drogere klimaatzones. De plant is winterhard in mildere klimaten, doorgaans USDA-zones 8 of 9 en hoger. In koudere klimaten moet hij in een koude kas of binnenshuis overwinteren.

Voorzitter: voorzitter.nrv@gmail.com

Website: nrvwebsite.nl

Secretariaat: secretariaat.nrv@gmail.com

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/505404964892414>

Webmaster: webmasternrv@gmail.com

Insecten

De kleine, buisvormige, roze bloemen trekken diverse bestuivers aan, waaronder vlinders en bijen, hoewel de exacte specialisatie in bestuiving minder gedocumenteerd is. De plant wordt door de mens lokaal gebruikt, bijvoorbeeld voor een rode kleurstof uit de wortels, maar is niet primair bekend als belangrijke voedselbron voor een specifiek insect.

Bronvermelding

<https://nl.wikipedia.org/wiki/Plocama>

<https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:77080086-1>

https://www.maltawildplants.com/RUBI/Plocama_calabrica.php

<https://hrcak.srce.hr/file/328875>

http://wildflowersofskopelos.org.uk/Pink/Pages/Plocama_calabrica.html

<https://www.teline.fr/en/photos/rubiaceae/plocama-calabrica>

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/etymologie	<i>Plocama</i> (onbekende herkomst); <i>calabrica</i> (van Calabrië, Zuid-Italië)
Taxonomie	<i>Familie:</i> Rubiaceae, <i>Geslacht:</i> <i>Plocama</i> , <i>Soort:</i> <i>P. calabrica</i>
Synoniemen	<i>Putoria calabrica</i> (meest voorkomend), <i>Asperula calabrica</i> , <i>Sherardia foetidissima</i>
Variëteiten en cultivars	<i>P. calabrica</i> var. <i>alba</i> (met witte bloemen) is een bekende variëteit
Familie	Rubiaceae (Sterbladigenfamilie)
Hoogte	20- 40 cm (dwergstruik, vormt matten tot 1 m diameter)
Bloemkleur	Lichtroze tot roze-paars (soms wit bij variëteiten)
Bladkleur	Donkergroen, leerachtig
Bloeiperiode	Mei- november
Standplaats	Volle zon; zeer goed gedraineerde, rotsachtige, kalkhoudende grond
Herkomst	Inheems in het Middellandse Zeegebied tot in Irak
Soort gewas	Overblijvende plant, halfheester/dwergstruik (<i>chamaephyt</i>)
Vermeerderingswijze	Door zaad of halfverhoude stekken
Klimaatzone	USDA Zone 8 of 9 en hoger (mild klimaat)
Insecten	Trekt vlinders en bijen aan